

KOSZTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W ASPEKcie RAPORTU *DOING BUSINESS*

Patrycja Krawczyk

Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania

Streszczenie: Nie bez przyczyny koszty znajdują się w centrum zainteresowania decydentów ekonomicznych. Zakres informacji kosztowej uzależniony jest od wielu czynników, wśród których można wymienić: branżę, wielkość podmiotu, zasięg jego działania. Przedsiębiorstwa muszą nieustannie dążyć do rozwoju, by sprostać rosnącym oczekiwaniom klientów i osiągnąć przewagę konkurencyjną. W tym celu pomocna staje się optymalizacja kosztowa. Znacząca jest nie tylko prosta informacja o kosztach produkcji, ale także warunki gospodarowania panujące w miejscu działania. Sygnałów takich mogą dostarczyć różnorakie raporty, w tym szczególnie cenne wydają się być te o zasięgu międzynarodowym opracowywane przez Unię Europejską, OECD czy Bank Światowy. Celem opracowania jest zaprezentowanie istotności informacji o warunkach gospodarowania generowanych w raportach *Doing Business*, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów. W opracowaniu wykorzystano metodę analizy literatury w zakresie kosztów i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz analizę raportów, jak również obserwacje własne.

Słowa kluczowe: konkurencyjność, koszty, raport *Doing Business*

DOI: 10.17512/znpcz.2018.2.11

Wprowadzenie

Rozwój gospodarki w skali makroekonomicznej wynika z konkurencyjności jej sektorów, ta z kolei wynika z konkurencyjności poszczególnych podmiotów (Huggins i. in. 2014, s. 2). Konkurencyjność według definicji prezentowanej przez World Economic Forum oznacza zbiór instytucji, polityk i czynników określających poziom produktywności kraju. Przewaga kosztowa była podstawą budowania pozycji rynkowej wielu polskich przedsiębiorstw. Do czynników kosztowych należy zaliczyć z pewnością: poziom wynagrodzeń, ceny materiałów i surowców (np. koszty energii) czy koszty transportu (których poziom może wynikać z wyboru lokalizacji przedsiębiorstwa). Jest to grupa czynników pozostająca poza większym wpływem władz państwa, istnieje jednak całkiem spora grupa czynników kształtowanych centralnie. Istotne są więc także czynniki, które działają z jednokową mocą na wszystkie przedsiębiorstwa funkcjonujące w określonym państwie, a jednocześnie dają przewagę produktywności tych firm względem ich zagranicznych konkurentów. W literaturze przedmiotu można znaleźć całe spektrum modeli próbujących wyjaśnić zagadnienie konkurencyjności, wśród których są klasyczne, bazujące na czynnikach organizacyjno-menedżerskich, a także nowsze, bazujące na dynamicznych kompletacjach przedsiębiorczych oraz organizacjach uczących się

(Zieliński 2015, s. 33). Organizacja działa w otoczeniu zawierającym czynniki wpływające na jej funkcjonowanie i rozwój. Nie jest możliwe budowanie korzystnych i trwałych relacji bez wcześniejszego rozpoznania sytuacji (Budzik, Zachorowska 2016, s. 91-92).

Od początku istnienia myśli ekonomicznej mamy do czynienia z pojęciem kosztów. Ma to związek z tym, iż każde działanie wiąże się z ich ponoszeniem. Współcześnie jednostki gospodarcze dysponują dostępem do bogatych baz danych zarówno finansowych, jak i niefinansowych. Rozbudowany system narzędzi analitycznych daje możliwość podejmowania trafniejszych decyzji zarządczych. Warto podkreślić, że informacje służące celom decyzyjnym powinny być ukierunkowane na przyszłość (Biadacz 2011, s. 5, 45). Źródła informacji decyzyjnych można szukać zarówno wewnątrz organizacji, jak i poza jej systemem.

Osiągnięciu przewagi konkurencyjnej poprzez ograniczanie kosztów to strategia wielu przedsiębiorstw, działających lokalnie, jak i w skali międzynarodowej (Mourdoukoutas 2015, s. 87). Zastosowanie rachunku kosztów do kontroli procesów gospodarczych usprawnia zarządzanie przedsiębiorstwem (Łęgowik-Świącik 2012, s. 51). Problematyką konkurencyjności zajmują się organizacje międzynarodowe, takie jak: OECD, UE oraz instytucje sporządzające rankingi konkurencyjności (Marciniak 2013, s. 103). Jednym z takich raportów jest opracowywany przez Grupę Banku Światowego ranking *Doing Business*. Celem raportu jest zachęcanie krajów do poprawy warunków otoczenia biznesu. Dokument analizuje przepisy regulujące działalność firm w zakresie m.in. pozyskiwania pozwoleń, płacenia podatków, dochodzenia należności czy wymiany międzynarodowej.

***Ease of Doing Business Index* – metodologia**

Koncepcje konkurencyjności pozostawałyby tylko swoistymi teoriami akademickimi, gdyby nie powstawały wskaźniki pozwalające na jej pomiar (Chursin, Makarov 2015, s. 3). *Doing Business* to opracowany przez Grupę Banku Światowego wskaźnik dotyczący warunków prowadzenia działalności w danym kraju. Poprzez gromadzenie i kompleksową analizę porównywalnych danych ilościowych, dostarczanych przez środowisko okołobiznesowe (przedstawiciele władz państwowych, prawników, konsultantów, księgowych i innych profesjonalistów), powstają obiektywne raporty. Rankingi te pozwalają na porównywanie gospodarek z różnych regionów oraz w wybranym okresie czasu. *Doing Business* zachęca gospodarki do konkurowania w kierunku bardziej skutecznej regulacji, oferuje wymierne punkty odniesienia dla reform i służy jako źródło informacji dla naukowców, dziennikarzy, sektora prywatnego i innych zainteresowanych koniunkturą każdej gospodarki. Pierwszy raport *Doing Business*, opublikowany w 2003 roku, obejmował 5 zestawów wskaźników i 133 gospodarki. W 2018 roku raport obejmuje już 10 zestawów wskaźników (patrz *Tabela 1*) i 190 gospodarek.

Grupa Banku Światowego oferuje także szczegółowe raporty terytorialne, które wyczerpująco prezentują regulacje biznesu i reformy w różnych ośrodkach gospodarczych danego kraju. Dzięki nim wybrane miasta lub regiony mogą porównać swoje regulacje z innymi. W roku 2015 powstał szczegółowy raport dotyczący

Polski (*Doing Business w Polsce 2015*). Był on pierwszym szczegółowym raportem poświęconym Polsce. W ramach raportu przeanalizowano regulacje dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich stosowanie w 18 miastach wszystkich 16 województw.

Tabela 1. Wskaźniki cząstkowe *Doing Business*

Wskaźnik	Opis składowych wskaźnika
Zakładanie działalności	Procedury (liczba) Czas (dni) <u>Koszt (% dochodu na mieszkańca)</u> Minimalny kapitał zakładowy (% dochodu na mieszkańca)
Uzyskiwanie pozwoleń na budowę	Procedury (liczba) Czas (dni) <u>Koszt (% wartości budynku)</u>
Podłączenie do sieci elektroenergetycznej	Procedury (liczba) Czas (dni) <u>Koszt podłączenia (% dochodu na mieszkańca)</u> Przejrzystość i wiarygodność indeksów taryfowych
Rejestrowanie przeniesienia własności nieruchomości	Procedury (liczba) Czas (dni) <u>Koszt (% wartość nieruchomości)</u>
Otrzymywanie kredytu	Siła regulacji kredytów Przejrzystość informacji na temat kredytowania
Ochrona inwestorów mniejszościowych	Poziom jawności Zakres odpowiedzialności zarządu przed współudziałowcami
Płacenie podatków	Liczba płaconych podatków Czas spędzony na przygotowaniu zeznań podatkowych <u>Stopa dochodu brutto przeznaczona na podatek</u> Indeks zwrotu podatkowego
Handel transgraniczny	Czas procedur eksportowych <u>Koszty procedur eksportowych</u> Czas procedur importowych <u>Koszt procedur importowych</u>
Egzekwowanie umów	Procedury (liczba) Czas (dni) <u>Koszt (% wartości przedmiotu sporu)</u>
Ogłaszanie upadłości	Czas <u>Koszty związane z zakończeniem działalności</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie (<http://www.doingbusiness.org/Methodology>)

Metodologia zastosowana na potrzeby *Doing Business* została przygotowana z myślą o opracowaniu prostego do powtórzenia sposobu porównywania regulacji dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej. Ma ona swoje zalety i ograniczenia. Mimo wielu starań dotyczących zachowania obiektywizmu ranking ten nie

pozostaje bez wad. Dla przykładu badanie to nie obejmuje pomiaru jakości zarządzania fiskalnego, stabilności makroekonomicznej, bezpieczeństwa politycznego, poziomu umiejętności czy kwalifikacji siły roboczej, poziomu korupcji, stanu infrastruktury. Metodologia dodatkowego wskaźnika dotycząca zatrudnienia jest krytykowana ze względu na popieranie elastycznej regulacji zatrudnienia. Innymi słowy, łatwiej jest zwolnić pracownika w kraju, który jest wyżej w rankingu. Oczywiście *Doing Business* nie może być przewodnikiem dla inwestorów pragnących ulokować swój kapitał za granicą, stanowi jednak ważny punkt odniesienia przy kształtowaniu otoczenia biznesu przez rządy danych państw.

Ease of Doing Business Index 2018

Na podstawie danych z ostatnich lat można stwierdzić, że im lepsza pozycja w rankingu *Doing Business*, tym niższy jest poziom bezrobocia i ubóstwa w danym państwie. Najnowsza edycja raportu *Doing Business 2018* analizuje dane za okres od lipca 2016 roku do czerwca 2017 roku. Bank Światowy wskazał w nim państwa, w których najłatwiej prowadzi się działalność gospodarczą: Nowa Zelandia (1. miejsce), Singapur (2.), Dania (3.), Korea Południowa (4.) i Hongkong (5.). Za najtrudniejsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej uznano stan panujący w: Somalii (190. miejsce), Erytrei (189.), Wenezueli (188.), Sudanie Południowym (187.) i Jemenie (186.) (*Doing Business 2018*).

W 2018 roku Polska znalazła się na 27. pozycji, w 2017 roku zajmowała 24. pozycję, w roku 2016 – 25. pozycję, w roku 2015 – 32. pozycję. Od powstania rankingu w 2003 roku pozycja Polski systematycznie rośnie, odnotować można pewne niewielkie obniżenia lokaty (jak na przykład w 2018 roku), nie są one jednak wynikiem pogarszających się warunków prowadzenia działalności, a konsekwencją poprawy warunków w innych krajach. Istotne w takim przypadku jest zwrócenie uwagi na element rankingu, jakim jest „dystans do lidera”. Mimo obniżenia pozycji w 2018 roku – dystans do lidera zmalał w stosunku do 2017 roku o 0,18 punktu, wynosząc 77,30. Twórcy rankingu starają się odnotowywać nawet najdrobniejsze zmiany warunków gospodarowania. W przypadku Polski w 2018 roku poprawa w ocenie ekspertów nastąpiła w czterech obszarach: prowadzenie działalności, uzyskiwanie pozwoleń na budowę, płacenie podatków, rozwiązywanie sporów. Zauważono kroki w kierunku upraszczania procedur uzyskiwania pozwoleń na budowę, skrócenia czasu dostępu do przyłącza elektrycznego poprzez eliminację konieczności uzyskania zezwolenia na prace ziemne na przyłączach zewnętrznych. Wprowadzono nowe mechanizmy restrukturyzacji, powołując do życia Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości, który ma służyć zamieszczaniu i obwieszczeniu postanowień, zarządzeń, dokumentów i informacji dotyczących postępowań restrukturyzacyjnego i upadłościowego. Polska ograniczyła maksymalny okres obowiązywania umów na czas określony do 33 miesięcy i ograniczyła łączną liczbę umów na czas określony między tym samym pracodawcą a pracownikiem do trzech. Najniżej oceniana jest Polska w obszarze rozpoczynania działalności, zajmuje 120. pozycję. Jest to konsekwencją zbyt dużej ilości procedur przy rozpoczynaniu działalności, co powoduje wydłużenie czasu (średnio 37 dni),

a także wysokie koszty. Pozycję lidera (1. miejsce) kolejny rok utrzymuje Polska w obszarze handlu zagranicznego.

Pozycja kosztów w konstrukcji rankingu *Ease of Doing Business*

Bardzo ważnym elementem przy ocenie warunków prowadzenia działalności przez Grupę Banku Światowego są koszty. Koszty według założeń koncepcyjnych sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych to zmniejszenie korzyści ekonomicznych w trakcie okresu sprawozdawczego w formie rozchodu lub zmniejszenia wartości aktywów albo powstania zobowiązania, powodujące zmniejszenie kapitału własnego, z wyjątkiem podziału kapitału na rzecz właścicieli (Chład 2016, s. 175). Jak już wspomniano, raport obejmuje 10 szczegółowych wskaźników, z czego aż 8 z nich bierze pod uwagę poziom kosztów związanych z danym obszarem prowadzenia działalności (patrz *Tabela 2*).

Najgorzej ocenianym obszarem w Polsce jest rozpoczynanie działalności (120. miejsce). Kwestia kosztów w tym obszarze ma duże znaczenie. Wskazano, że wynoszą one aż 12% dochodu na mieszkańca, średnie dla grupy krajów wysoko rozwiniętych wynosi 3,1%. W Wielkiej Brytanii i Słowenii kosztów nie ma w ogóle, a w wielu państwach poziom ten nie przekracza 1% lub jest niewiele ponad. Oznacza to, iż należy w tym obszarze dokonać wielu uproszczeń, które nie tylko skrócą czas, ale i znacząco obniżą koszty (*Doing Business 2018*).

Wskaźnik kosztu uzyskania pozwolenia na budowę wyznaczany jest jako procentowa wartość inwestycji. W raporcie *Doing Business 2018* wskazano, że wynoszą 0,3%, co jest bardzo dobrym wynikiem, tylko w przypadku 9 państw wskaźnik ten jest niższy (w tym z naszego regionu: Estonia, Słowacja, Czechy). Średnia dla krajów wysoko rozwiniętych wynosi 1,6%. Niestety duża liczba procedur (12) oraz czas oczekiwania na pozwolenie (153 dni) powoduje, że globalnie Polska zajmuje 41. pozycję w przypadku wskaźnika związanego z otrzymywaniem pozwolenia na budowę.

Koszt podłączenia do sieci elektrycznej wyznaczany jest jako procentowa wartość dochodu na mieszkańca i wynosi dla Polski 18,6% (12. miejsce w globalnym rankingu). W przypadku Japonii wskazano wartość zero, średnia dla krajów wysoko rozwiniętych to 63%, a tylko w trzech państwach Europy koszty te są niższe (Francja – 6%, Norwegia – 9,4% Islandia – 11,47%). Czas oczekiwania na otrzymanie przyłącza wynosi aż 122 dni, co znacząco obniża pozycję Polski (54. miejsce w kwestii uzyskiwania przyłącza elektrycznego).

Podobnie jak poprzednie pozycje, tak i koszty rejestracji przeniesienia własności nieruchomości wyznaczane są jako procentowa wartość nieruchomości. Polska zajmuje w tym obszarze 15. miejsce z wartością 0,3%, średnia wartość dla krajów wysoko rozwiniętych to 4,2%. Jednak rozbudowana biurokracja przejawiająca się ilością procedur, a tym samym długim czasem oczekiwania skutkuje, że przeniesienie praw własności nieruchomości daje Polsce 38. pozycję.

Wrażliwa społecznie, a tym samym będąca kartą polityczną kwestia podatków poddawana jest ocenie w rankingu Banku Światowego. Ten temat w dużym stopniu dotyczy kosztów funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Za koszty w tym

przypadku uznać można procentowy udział wartości wszystkich zapłaconych podatków w zysku w danym roku. W raporcie z 2018 roku Polska zajmowała 120. pozycję (ex aequo Macedonia) z wysokością płaconych podatków na poziomie 40,5%, niewiele przewyższając średnią dla krajów wysoko rozwiniętych – 40,1%. Najniższe podatki płać przedsiębiorcy prowadzący działalność w Brunei – 8%, Vanautu – 8,5%, Timorze Wschodnim – 11,2%.

Tabela 2. Koszt w ujęciu poszczególnych wskaźników

Wskaźnik	Opis kosztu dla danego wskaźnika
Zakładanie działalności	Koszt wyznaczany jest jako procent dochodu na mieszkańca. Obejmuje on wszystkie oficjalne opłaty związane z zakładaniem działalności, w tym także za usługi prawne lub profesjonalne, jeśli takie usługi są wymagane przez prawo przy zakładaniu działalności.
Uzyskiwanie pozwoleń na budowę	Koszt wyznaczany jest jako procentowa wartość budynku. Obejmuje wszystkie oficjalne opłaty związane z wypełnieniem procedur legalnej budowy, w tym między innymi związane z uzyskiwaniem różnych pozwoleń na budowę i kosztów projektu, nadzoru inspekcji przed, w trakcie i po zakończeniu budowy, uzyskiwanie podłączeń użytkowych i inne.
Podłączenie do sieci elektroenergetycznej	Koszt wyznaczany jest jako procentowa wartość dochodu na mieszkańca. Wszystkie oficjalne opłaty i związane z zakończeniem procedur podłączenia budynku do energii elektrycznej, w tym te związane z uzyskiwaniem zezwoleń, ubieganiem się o przyłączenie, związane z odbiorem i legalizacją, także koszt okablowania wewnętrznego, w tym zakupu materiałów.
Rejestrowanie przeniesienia własności nieruchomości	Koszt wyznaczany jest jako procentowa wartość nieruchomości. Rejestrowane są tylko oficjalne koszty wymagane prawem, w tym opłaty, podatki od przeniesienia, opłaty skarbowe i wszelkie inne płatności na rzecz notariuszy, agencji publicznych lub prawników. Pozostałe podatki, takie jak podatek od zysków kapitałowych lub podatek VAT, są wyłączone. Obejmują zarówno koszty ponoszone przez kupującego, jak i sprzedającego.
Płacenie podatków	Za koszty w tym przypadku uznać można procentowy udział wartości wszystkich zapłaconych podatków w zysku w danym roku. Uwzględnione podatki można podzielić na pięć kategorii: podatek dochodowy od osób prawnych, składki na ubezpieczenia społeczne i podatki od pracy płacone przez pracodawcę, podatki od nieruchomości, podatki obrotowe i inne podatki (takie jak opłaty komunalne i podatki od pojazdów).
Handel transgraniczny	Koszty w tym przypadku podzielone zostały na dwie grupy: związane z importem i eksportem. Obejmują one wydatki poniesione w związku z opracowywaniem dokumentacji handlowej.
Egzekwowanie umów	Koszt jest wyznaczany jako procent wartości roszczenia, rejestrowane są trzy rodzaje kosztów: przeciętne opłaty adwokackie, koszty sądowe i koszty egzekucyjne.
Ogłaszanie upadłości	Koszt wyznaczany jest jako procent wartości majątku dłużnika, obejmuje opłaty sądowe i opłaty rządowe; opłaty zarządców masy upadłościowej, akcjonariuszy, rzeczoznawców i prawników oraz wszelkie inne opłaty i koszty.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie (<http://www.doingbusiness.org/Methodology>)

Otwarcie gospodarcze wiąże się ze znoszeniem barier wymiany handlowej, usuwane są także koszty. W przypadku tego wskaźnika aż 16 państw (członkowie Unii Europejskiej) znajduje się na pozycji lidera. Formalne koszty administracyjne wymiany międzynarodowej zostały tu praktycznie w całości zniesione.

Sądowe egzekwowanie praw z umów jest drogą ostateczną, koszty takiego postępowania mogą być znaczące. W przypadku Polski wynosiły 19,4% wartości przedmiotu sporu, co w globalnym zestawieniu daje 36. miejsce. Jednak przeciętna długość procesu 685 dni powoduje, że całościowa ocena procesu egzekwowania praw z umów została oceniona niżej, dając Polsce 55. miejsce. Średnia wartość kosztów dla państw wysoko rozwiniętych wynosi 21,5%, liderami rankingu są: Islandia – 9%, Luksemburg – 9,7%, Norwegia – 9,9%.

Proces ogłaszania upadłości w Polsce oceniony został stosunkowo dobrze, dając jej 22. pozycję, głównie dzięki wprowadzonym ostatnim reformom. Koszty takiego postępowania nie są jednak niskie i wynoszą około 15% wartości majątku dłużnika. Liderem rankingu jest Norwegia – 1% wartości majątku dłużnika, średnia dla krajów wysoko rozwiniętych to 9,1%.

Tabela 3. Pozycja Polski w wybranych obszarach rankingu *Doing Business 2018*

Wskaźnik	Pozycja Polski w wybranym obszarze	Pozycja Polski – koszty w wybranym obszarze	Lider rankingu w obszarze kosztów
Zakładanie działalności	120.	120.	Słowenia 0%, Wielka Brytania 0%
Uzyskiwanie pozwoleń na budowę	41.	10.	Saint Vincent i Grenadyny 0,1%, Mongolia 0,1%, Tajlandia 0,1%, Słowacja 0,1%, Trinidad i Tobago 0,1%
Podłączenie do sieci elektroenergetycznej	54.	12.	Japonia 0%
Rejestrowanie przeniesienia własności nieruchomości	38.	15.	Białoruś 0%, Gruzja 0%, Kiribati 0%, Słowacja 0%,
Płacenie podatków	51.	120.	Brunei 8%
Handel transgraniczny	1.	1.	16 państw ex aequo
Egzekwowanie umów	55.	36.	Islandia 9%
Ogłaszanie upadłości	22.	129.	Norwegia 1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie (<http://www.doingbusiness.org>)

Doing Business analizuje 10 obszarów, z czego 8 z nich bierze pod uwagę koszty. Polska w czterech z nich – uzyskiwanie pozwoleń na budowę, podłączenie do sieci elektroenergetycznej, rejestrowanie przeniesienia własności nieruchomości oraz egzekwowanie praw z umów – jest oceniana lepiej niż na podstawie ogólnego

wskaźnika (patrz *Tabela 3*). Jest to w głównej mierze wynikiem przerostu procedur biurokratycznych, które powinny być uproszczone, co znacząco obniżyłoby ich czas trwania. Dwa obszary kosztowe pokrywają się z ogólnym wskaźnikiem. Są to handel transgraniczny oraz zakładanie działalności. Tylko w dwóch kwestiach koszty oceniane są gorzej niż wskaźnik, którego dotyczą. Na tej podstawie można sformułować stwierdzenia:

- Koszty są istotnym indykatorem wskaźników raportu *Doing Business*.
- Koszty makroekonomicznych warunków funkcjonowania przedsiębiorstw w Polsce mogą stanowić przewagę konkurencyjną w skali międzynarodowej.
- Polska w raporcie *Doing Business 2018* zajmuje 27. pozycję, jednak gdyby brano pod uwagę tylko koszty funkcjonowania, pozycja ta mogłaby być wyższa.

Podsumowanie

Konkurencyjność przedsiębiorstwa jest zależna od czynników wewnętrznych, jak i czynników, które pozostają poza jego wpływem, a wynikają ze stanu otoczenia. Podmioty działające w Polsce po roku 1989 często przyjmowały strategię przywództwa kosztowego. Zarządzane w ten sposób przedsiębiorstwa zazwyczaj odnosiły sukces rynkowy. Konkurencyjność gospodarki jest wypadkową otoczenia gospodarczego, jakie panuje w danym państwie. Porównywaniem warunków gospodarowania zajmują się organizacje międzynarodowe, w tym także Bank Światowy. W rankingu *Doing Business*, opracowywanym od 2003 roku, autorzy dużą uwagę przywiązują do zagadnienia kosztów prowadzenia działalności. Wnikliwa analiza składowych wskaźników pozwala na ocenę kosztów prowadzenia działalności. W 2018 roku, na tle 190 badanych gospodarek, Polska uplasowała się na 27. pozycji, koszty funkcjonowania przedsiębiorstw kształtują się na stosunkowo niskim poziomie.

Literatura

1. Biadacz R. (2011), *Rachunek kosztów – wybrane zagadnienia teoretyczne*, Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa.
2. Budzik T., Zachorowska A. (2016), *Rola otoczenia w strategii organizacji*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, nr 24, t. 1. DOI: 10.17512/znpcz.2016.4.1.09
3. Chład R. (2016), *Koszty pracy w strukturze kosztów działalności małych i średnich przedsiębiorstw*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, nr 24, t. 2. DOI: 10.17512/znpcz.2016.2.14
4. Chursin A., Makarov Y. (2015), *Management of Competitiveness: Theory and Practice*, Springer International Publishing AG, Cham.
5. *Doing Business w Polsce 2015*, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju / Bank Światowy, Waszyngton 2015.
6. *Doing Business 2018. Reforming to Create a Jobs*, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Washington 2018.
7. <http://www.doingbusiness.org> (dostęp: 15.01.2018 – 15.02.2018).
8. <http://www.doingbusiness.org/Methodology> (dostęp: 26.01.2018).
9. <https://www.weforum.org> (dostęp: 15.02.2018).
10. Huggins R., Izushi H., Prokop D., Thompson P. (2014), *The Global Competitiveness of Regions*, Routledge, New York.

11. Łęgowik-Świącik S. (2012), *Planowanie i kontrola w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, nr 6.
12. Marciniak S. (2013), *Podstawy zdobywania trwałych przewag konkurencyjnych*, [w:] Marciniak S. (red.), *Makro i mikroekonomia. Podstawowe problemy współczesności*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
13. Mourdoukoutas P. (2015), *Business Strategy in a Semiglobal Economy*, Routledge, New York.
14. Zieliński K. (2015), *Problemy wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

COSTS OF RUNNING A BUSINESS IN THE ASPECT OF *DOING BUSINESS* REPORT

Abstract: Costs are at the center of interest of economic decision makers. The range of cost information depends on many factors, including the industry, the size of the entity, and the scope of its operation. Enterprises have to develop constantly to meet the growing expectations of customers and to achieve a competitive advantage. For this purpose, cost optimization is helpful. Not only simple information about production costs is significant, but also the management conditions at the place of operation. Such signals may be provided by various reports and particularly valuable seem to be those of international reach prepared by the European Union, the OECD or the World Bank. The aim of the study is to present the significance of information on management conditions generated in *Doing Business* reports, with particular emphasis on costs. The study uses the method of literature analysis in terms of costs and competitiveness of enterprises as well as report analysis and own observations.

Keywords: competitiveness, costs, *Doing Business* report